

здійснений у роботі аналіз особливостей кримінальної відповідальності за злочини, вчиненні групою осіб, дав змогу стверджувати, що дана форма співучасті є небезпечною, а тому потребує подальшого вивчення. Зокрема, слід встановити наскільки ефективним стане впровадження практики призначення максимальної межі покарань певної санкції Особливої частини КК України, зазначеної вище. Можливо, в подальшому розгляді цього питання законодавці звернуть свою увагу і будуть внесені зміни у нормативно-правові акти поняття «злочинної ініціативи» співучасника, яке стане результативним кроком у належному визначенні кримінальної відповідальності за злочини, вчиненні групою осіб. Разом з цим при чіткій індивідуалізації настання кримінальної відповідальності кожного з групи осіб, що вчинила злочин, можливим стане досягнення мети справедливого покарання.

Література

1. Ярмиш О.Н. Організовані злочинні групи: можливості соціологічного виміру / О. Ярмиш // Право і безпека. – Х.: НУВС, 2003. – № 2'1. – С. 206-210.
2. Ткаченко В.В. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб за Кримінальним кодексом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Валентина Василівна Ткаченко – К., 2013 – 19 с.
3. Ганова Г.О. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, вчинене групою осіб за попередньою змовою: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.:12.00.08 / Ганна Олександрівна Ганова – К., 2012. – 20 с.
4. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України / М.Й. Коржанський – К.: Атіка, Академія, Ельга-Н, 2001. – 656 с.

УДК 347. 965 (043.2)

Ткач І.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кумановський М.В., к.ю.н.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ АДВОКАТА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ОРГАНАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Попри революційність положень нового Кримінального процесуального кодексу України, практика кримінальних проваджень підтвердила, що застосування його норм ще не досягло належного рівня. Зокрема, це стосується порядку проведення обшуку, коли можуть бути вилучені практично будь-які документи, предмети, не пов'язані з конкретним кримінальним провадженням. При цьому можуть обмежуватися права громадян на правовий захист, зокрема на присутність адвоката. Тому актуальним сьогодні є питання захисту осіб чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені під час обшуку

органами досудового розслідування, а також участь адвоката, який зможе надати кваліфіковану юридичну допомогу та захистити громадян правовими методами, закріпленими в Конституції, Кримінально-процесуальному кодексі України та інших нормативно-правових актах.

У більшості випадків обшук проводиться на початкових етапах розслідування, коли процесуальний статус осіб, в яких здійснюється обшук, ще не визначений і участь захисника в слідчій дії прямо не передбачена. В Кримінально-процесуальному кодексі задекларовано право свідка користуватися під час участі в проведенні процесуальних дій правовою допомогою адвоката, та, на жаль, це право реально не використовується саме через відсутність в особи на момент проведення обшуку будь-якого процесуального статусу. Нерідко адвокати не можуть потрапити до місця проведення обшуку через недопущення їх не особою, яка здійснює обшук, а працівниками правоохоронних органів, котрі забезпечують охорону місця проведення слідчої дії. У подальшому поясненнями щодо недопущення адвоката може бути неможливість отримання відповідного дозволу слідчого, який був зайнятий проведенням слідчої дії. Проблемним є також те, що не передбачено процесуальної можливості оскарження рішення слідчого, прокурора про недопущення адвоката до проведення обшуку. В ст. 303 КПК «Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження» відсутня така норма. Таким чином, виникає необхідність урегулювання цієї проблеми шляхом зобов'язання слідчого, прокурора вживати заходів забезпечення присутності під час обшуку не тільки осіб, чії права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені, а й їх адвокатів. Це може бути як судова практика, так і прийняття відповідних нормативно-правових актів.

Але поки дана проблема залишається невирішеною, єдиними методами якими можуть користуватися адвокати під час обшуку їхнього клієнта, це деякими пунктами рекомендаційних правових дій під час обшуків органами досудового розслідування. В першу чергу, слід перевіряти правові підстави проведення слідчих дій. Ухвала суду, а також документи осіб, які проводять обшук, повинні бути пред'явлені особі до початку обшуку. По-друге, встановлення будь-яких додаткових вимог (крім пред'явлення документа, що посвідчує особу) або умов для підтвердження повноважень захисника чи для його залучення до участі в кримінальному провадженні не допускається (ст. 50 КПК). З моменту надання слідчому, прокурору, вищезазначених документів захисник користується процесуальними правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює, крім процесуальних прав (ч. 4 ст. 46 КПК). Потретьє, вчинення в будь-якій формі перешкод до здійснення правомірної діяльності захисника чи представника особи по наданню правової допомоги або порушення встановлених законом гарантій їх діяльності та професійної таємниці – карається штрафом або виправними роботами на

строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років. Ті самі дії, вчинені службовою особою з використанням свого службового становища, – караються штрафом або обмеженням волі на строк до трьох років, із позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років (ст. 397 КК). Дані рекомендації носять загальний характер і кожен випадок індивідуальний, та бажано не залишати осіб, які проводять обшук, самих в приміщеннях, щоб уникнути можливих провокацій та не брати в руки предмети, які не належать особі, але даються слідчим, так як відбитки пальців будуть практично незаперечним доказом у суді. Адвокат, у свою чергу, в разі наявності підстав для висновку про порушення прав особи має з'ясувати, яким чином це вплинуло або може вплинути на процес доведення вини підзахисного та залежно від цього вирішити питання про оскарження дій чи бездіяльності, якими було порушено права підзахисного.

Можна дійти висновку, що вчасна належна правова допомога адвоката є дійсно беззаперечним захистом інтересів громадян чий права обмежуються, порушуючи правові методи закріплені в Конституції та КПК. Але, на жаль, актуальним та невирішеним залишається питання про вчасну появу адвоката на місці обшуку, навіть за наявності договору особи з адвокатом про надання юридичних послуг, не дає особі гарантії безперешкодної діяльності адвоката органами правопорядку, які беруть участь у проведенні слідчої дії. Оскільки кодекс тлумачиться кожним, «як потрібно», з посиланням на те, що не передбачено такого суб'єкта, як адвокат, у кримінальному провадженні, тому й виникає необхідність урегулювання цієї проблеми шляхом зобов'язання слідчого, прокурора вживати заходів забезпечення присутності під час проведення обшуку не тільки осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені, а і їхніх адвокатів. Перш за все це має починатися з правосвідомості самих громадян, а також прийняттям відповідних нормативно-правових актів.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – Кодекс від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Вільчик Т.Б. Організація роботи адвокатури: навч. посіб. / Т.Б. Вільчик. – Х.: СПД ФО Вапнярчук, 2006. – 315 с.
4. Гончаренко С.В. Тактичні аспекти забезпечення змагальності на досудовому слідстві: погляд зі сторони захисту / С.В. Гончаренко // Тактика, методика, етика захисту та представництва: зб. матер. наук.-практ. конференції. – К.: Академія адвокатури, 2003. – С. 123.
5. Мартиновський Р.О. Вступ адвоката у справу: початкові дії. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою /

УДК 343.2/7 (043.2)

Тручковська А.В., студентка,
Хмельницький університет
управління та права, м. Хмельницький
Науковий керівник: Плисюк Н.М., к.ю.н., доцент

ЩОДО КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Інтеграція України до Європейського Союзу зумовлює реформування усіх галузей українського законодавства відповідно до європейських стандартів, у тому числі і кримінальної. Особливо важливими питаннями є охорона життя людини і встановлення за посягання на нього належної міри відповідальності. Одним із злочинів, що посягає на життя людини, відповідальність за який передбачена вітчизняним законодавством в ст. 120 Кримінального кодексу України (далі – ККУ), є доведення до самогубства [1].

Проблеми кримінальної відповідальності за доведення до самогубства в різні часи досліджували такі вчені, як В.О. Глушков, А.В. Наумов, В.І. Ткаченко, Л.М. Шестопалова, С.І. Яковенко, Н.М. Ярмиш та інші. Однак в даних дослідженнях недостатня увага приділялася характеристиці нових способів доведення до самогубства. Наразі наукових статей та праць з цієї тематики немає.

За даними ВООЗ на 2012 рік в Україні було вчинено близько 10 (десяти) тисяч актів суїциду. Середній показник для нашої країни – 22 суїциди на 100 тисяч осіб. Україна входить в десятку країн з найвищим рівнем самогубств. Як свідчать наукові джерела, співвідношення самогубств і доведення до самогубства становить близько один до двадцяти. Разом з тим, з 2010 р. по 2015 р. в Україні винесено лише чотири вироки за доведення до самогубства, тобто менше одного вироку на рік [1]. Не знайшовши слідів насильства на тілі загиблих, правоохоронці, як правило, припиняють провадження у справах про самогубство.

З розвитком науково-технічного прогресу та еволюцією людства з'являються такі, які раніше не існували, злочини та способи їх вчинення. Так, одночасно зі швидким розвитком Інтернету з'явилися нові способи вчинення не лише крадіжки чи шахрайства, а й доведення до самогубства. При цьому новий спосіб доведення до самогубства поширюється у світі в міру стрімкого зростання кількості постійних користувачів мережі Інтернет.